

PORADNIK DLA RODZICÓW

PORADNIK PSYCHOLOGICZNY

Zabawki a płeć dziecka. Czym kierować się przy doborze zabawek dla dzieci ? Wiekem dziecka ? Płcią dziecka ? Preferencjami dziecka ?

Rodzice często zastanawiają się jaki rodzaj zabawek będzie najlepszy dla ich dziecka. Część rodziców, którym zależy na prawidłowym rozwoju ich pociechy będzie wybierać zabawki dostosowane do wieku dziecka i głównie o charakterze edukacyjnym. Część, którym zależy na dobrej zabawie ich potomka, będzie wybierać zabawki wywołujące uśmiech dziecka, często też takie, o których sami marzyli jako dzieci, a z różnych powodów nie bawili się nimi. Wśród rodziców pojawiają się również tendencje do rozdzielania zabawek na „te dla chłopców” i „te dla dziewczynek”, sugerując czy wręcz narzucając czym dziecko „powinno” się bawić. Czym warto kierować się dobierając zabawki ?

Korzystając z aktualnych badań a także z codziennych obserwacji maluchów zacznę od tego, że dzieci, nawet najmłodsze, nie żyją w świecie neutralnym pod względem różnic płciowych.

Jak wskazują w swoich badaniach Małgorzata Jacyno i Alina Szulżycka, „jednym z czynników organizujących ów wspólny świat (dorosłych i dzieci) jest dwubiegunowy podział na „męskie” i „żeńskie”. „Niebieski i różowy są pierwszą etykietką” (Letty C. Pogrebin). „Kodowanie kolorami” na trwałe wkrada się w życie dziecka: „rodzice przystosowują się do rynkowych standardów, pastele zajmują miejsce w kobiecej palecie na resztę życia, a schemat kolorów chłopców w wieku kilku lat wyklucza te odcienie (Karen Klugman).

„Dziewczynki i chłopcy, już od wieku niemowlęcego, są inaczej ubierani, przytulani, inaczej też mówi się do nich. „Sposoby, w jakie trzymasz dziecko czy gruchasz do niego, są zróżnicowane. Dziewczynki przytula się i mruczy się do nich. Chłopców się podnosi i bije z nimi na niby” (Pogrebin). Oczekiwania co do ról płciowych okazują się szczególnie silne. Eileen Wood, Serge Desmarais, Sara Gugula piszą, że „stereotypizowanie ról płciowych wciąż jest jedną z najbardziej stałych dziedzin, w których dorośli, zwłaszcza rodzice, odgrywają ważną rolę w trakcie socjalizacji dzieci. Mimo że niektórzy badacze twierdzą, iż chłopcy

i dziewczynki mają wrodzoną skłonność wyboru zabawek odpowiednich dla ich płci, większość wierzy, że społeczne, środowiskowe zdarzenia, a zwłaszcza wczesny wpływ rodziców, tworzą preferencje dotyczące wyboru zabawek. Zabawa zabawkami i scenariusze wyboru zabawek dostarczają rodzicom kontekstów, dzięki którym mogą dzielić się swoją wiedzą i swoimi oczekiwaniami co do prawidłowego płciowo zachowania”.

Zabawki zatem mogą być postrzegane jako rodzaj przekazu kierowanego przez dorosłych do dzieci. Można traktować je jako „rekwizyty” pomocne w budowaniu przyszłej tożsamości ich odbiorców. Są sygnałami, które społeczeństwo wysyła do dzieci, zawierającymi przekaz dotyczący różnorodnych oczekiwań względem nich.

PORADNIK DLA RODZICÓW

PORADNIK PSYCHOLOGICZNY

Typowe zabawki „dla dziewczynek” to opakowane na różowo lalki i zestawy służące do odgrywania ról (mama, lekarz, kucharz itd.) oraz kreatywne zestawy artystyczne. Kolor opakowania sugeruje wybór i ekspozycję tych produktów w sklepach. W dziale dla dziewczynek trudno znaleźć zestawy konstrukcyjne, eksperymenty naukowe, tory wyścigowe i pojazdy uważane za typowe zabawki „dla chłopców”.

Trudno spotkać w dziale dla chłopców lalki czy zestawy lekarza, sklepikarza itp... Co ciekawe na początku XX wieku, zanim kobiety uzyskały prawo do głosowania, zabawki rzadko były identyfikowane jako przeznaczone specjalnie dla chłopców lub dziewcząt.

W czasach gdy istniały ogromne różnice płciowe wśród dorosłych, w reklamach było bardzo mało podziału na płęć (Elizabeth Sweet).

Zatem czym kierować się dobierając zabawki dla naszych najmłodszych ? Przede wszystkim najlepiej podążać za naturalnymi potrzebami dzieci w związku z ich aktualnym rozwojem psychofizycznym.

Potrzeby, które w pierwszej kolejności pozwalają na wszechstronny rozwój naszych pociech nie mają podziału na płęć. Są jednakowe dla wszystkich i raczej związane z uwarunkowaniami

biologicznymi : potrzebą ruchu, potrzebą motoryki małej, ćwiczeniami koordynacji ruchowej oraz rozwojem mowy. Wiek, w którym dzieci uczęszczają do żłobka jest okresem (jak żaden w późniejszym rozwoju człowieka), w którym następuje skok rozwojowy. Dlatego tak istotne jest , aby pozwolić na wszechstronny rozwój, a wręcz stymulować ten rozwój, szczególnie na poziomie wielozmysłowym.

Pamiętajmy, że ekrany powinny być wprowadzane jak najpóźniej. Dbajmy o układ nerwowy naszych milusińskich. Mózg dziecka w wieku pomiędzy 1 a 3 rokiem życia tworzy miliony ścieżek i połączeń neuronalnych i nie warto przyczyniać się jako rodzice i opiekunowie małych dzieci do „budowania” w ich mózgach „dróg z fatalnej jakości materiału budulcowego.”

Mam na myśli kształtowanie u dzieci niewłaściwych nawyków związanych z oglądaniem bajek na różnego rodzaju ekranach, szczególnie podczas spożywania posiłków. Wracając do zabawek – sami pewnie zauważyliście, że dzieci odtwarzając sytuacje dnia codziennego lubią bawić się w to, co widzą, co obserwują u dorosłych. I do tego nie są im potrzebne drogie i skomplikowane zabawki , ale to co mamy pod ręką i z czego możemy skorzystać podczas wykonywania różnego rodzaju prac domowych.

Do stymulacji polisensorycznej w naszych domach można wykorzystać podczas zabawy w kuchni w przesypywanie , przelewanie, ugniatanie : mąkę, nasiona strączkowe, suchy ryż, makaron, kasze, wodę itp. Podczas sprząwania dzieci uwielbiają ściereczki, gąbeczki, miotełki, szufelki itp... Podczas rozwieszania czy składania prania pozwalajmy na to by segregowały pod względem kolorów czy wielkości skarpetki czy inne mniejsze elementy odzieży.

Mogą podawać nam spinacze do bielizny. Podczas prac w ogrodzie , czy na balkonie pozwalajmy na obrywanie uschniętych listków, czy przesypywanie ziemi, grabienie.

PORADNIK DLA RODZICÓW

PORADNIK PSYCHOLOGICZNY

To rozwija nie tylko pod względem poznawczym, ale również motorycznym, sensorycznym oraz buduje więzi z naszymi dziećmi. Pozwalajmy na nakrywanie do stołu czy sprzątanie po posiłku, na podawanie elementów, z którymi dzieci potrafią sobie poradzić. To buduje ich poczucie sprawstwa oraz podnosi samoocenę.

W naszych żłobkach dzieci bawią się materiałem montessoriańskim, a to nic innego jak wyżej opisane czynności, tyle, że usystematyzowane, ustrukturyzowane i opisane. Ale nie wzięły się z niczego. We Włoszech pod koniec XIX wieku Maria Montessori, która otrzymała doktorat z psychiatrii, jako lekarz-pedagog, wprowadziła i rozpowszechniła swoją metodę na cały świat.

Ideą Marii Montessorii było wspieranie naturalnego rozwoju dziecka, a nie jego urabianie, kształtowanie.

Fazę rozwojową naszych najmłodszych określiła jako fazę sensoryczną, jako, że dzieci w tym okresie poznają świat wszystkimi zmysłami.

Wobec tego czym się kierować wybierając zabawki dla dzieci? Biorąc pod uwagę potrzeby rozwojowe w tym najszybszym okresie rozwojowym dziecka, nie kierujmy się płcią ani stereotypowymi podziałami na zabawki dla dziewczynek czy chłopców, ale tym, co przypomina dzieciom codzienne rutynowe czynności, co uczy nazywania elementów zabawy, naśladowania, uspołeczniania, a także poczucia swojego „ja” w tym nadal dwubiegunowym świecie „męsko-żeńskim”.

IAutor : Sylwia Płukis, dyrektor Zespołu Żłobków Miejskich w Rybniku